

TEKNOLOGIA

Aniztasun teknologikoa behar dugu

DIANA FRANCO

Orain dela zenbait urte Margarita Padilla ingeniari informatikoa eta tekno-politikan ikertzaile eta aktibista ezagutu nuen topaketa batzuetan. Padillak "Internet egiten" lan egiten zuela esan zuen bere burua aurkeztean. Egun horretan ez nuen ondo ulertu esan nahi zuena. Internet beste modu batean pentsatu zitekeela, alegia.

Azken egunetan gai berari bueltakari den Yuk Hui informatikari eta filosofo txinatarra ezagutu dut; berak teknologia beste leku eta modu batzuetatik pentsatzearen ideari "aniztasun teknologikoa" deitzen dio. Bere hitzetan, etorkizunean aniztasun teknologikoa ez badugu lortzen, gaur dugun aniztasun kulturala eta biologikoa galdu ditzakegu, dugun teknologia homogeinizatzailea den heinean. Yuk Hui-aren arabera, egungo teknologia erabiliena pentsatzen eta egiten dutenek munduko pertsona gutxi batzuk eta munduko toki konkretu batzuetakoak dira. Errealitate horrek, teknologia neutrala ez den neurrian, bizitza eta naturarekiko harremanak beste modu batzuetan ulertzen duten pertsonen ezagutza galtzera eramanez gaitzake.

BIRPENTSATZEN

Donna Harawayren *Arazoarekin jarraitu* liburua datorkit burura. Beste gauza batzuen artean, lan horretan Ursula Levin fikzio idazlearen mundu berriak irudikatzen du grina partekatzen du irakurlearekin, gauzak pentsatzen eta birpentsatzen jarraitu behar dugula.

Bai Huik bai Harawayk uste dute etorkizunean gure planeta pasako dela teknologiak eragindako ingurune naturala izatetik natura eta teknologiak elkarrekin sortutako ingurune izatera. Eta hartuko duen forma gizakiok gainontzeko izaki bizidunekin izan nahi ditugun harremanen arabera izango dela. Harreman horiek nolakoak izatea nahi dugu? ●

NAZIOARTEA

Gobernuz Kanpoko Bortxa

AXIER LOPEZ

Oasunaren Mundu Erakundeak (OME) jakinarazi du bere 21 langilek, gutxienez, sexu-abusuak egin zituztela Kongoko Errepublika Demokratikoan 2018tik 2020ra. Haien lan ofiziala ebolaren pandemiari aurre egitea zen.

Orotara, 83 gizon daude akusatu eta horien artean UNICEF, Oxfam eta Mugarik Gabeko Medikuen langileak ere badira. OMEk berak enkargatutako talde independente batek baieztatu ditu emakumeen salaketak, 50 testigantza baino gehiago aintzat hartuz. Gehiegikeriak, bederatzi bortxaketa barne, Kongoko zein nazioarteko langileek egin zituzten.

Sexua enplegu truke, bortxaketak, eta estortsioak emakumeak abortatzera behartzeko. Horien atzean daude medikuak, goi-karguak, administratzaileak, garraiolariak... bortxatzaile bihurtutako askotariko "laguntzaileak", diru publikoz edo asmo oneko pertsonen ekarpenez osatutako soldatekin. Nazio Batuek gidatutako misio bakan batean inoiz izandako sexu-abusuen kasurik handiena da.

Txostenaren arabera, 29 emakume haurdun geratu ziren abusuen ondorioz, horietatik 22k umea izan dute eta beste batzuek adierazi dute bortxatzaile "humanitarioek" abor-

tatzera behartu zituztela. Biktimarik gazteenak 13 urte ditu eta haren testigantza arabera, OMEko autogidari batek bera kalean ikusi eta etxera eramateko eskaintza egin zion, baina horren ordez, hotel batera eraman eta han bortxatu egin zuen. OMEko langileek emakumeen prekarietatea baliatu zutela azpimarratu du txostenak, sexu-harremanen truke lanpostuak emanez edo sexua ezinbesteko baldintza bihurtuz enpleguari eusteko. Sexua izateari uko egin ziotenean lana galdu zutela adierazi du zenbait emakumek.

Eredua, biktimak eta borroroak errepikatzen dira, oso luzea den zerrenda are gehiago gizentzeko. Oxfam da azken urteotako eskandalu handienetakoaren protagonista, 2010ean Txaden eta Haitin egindako bortxaketa masiboen harira. Baina, agian, kasurik paradigmaticoa NBEko kasko urdinena da. Haiti, Kongoko, Burundi, Liberia, Timor, Bosnia, Hego Sudan, Kosovo, Afrika Erdiko Errepublikan... indarkeria matxistarekin lotutako 2.000 salaketa baino gehiago bildu dituzte nazioarteko komunitatearen "bake-indarrek".

Laguntza humanitarioaren eta elkartasunaren aterpean ezkutututako negozioak ez du mugarik ezagutzen. Areago, pobrea, beltza eta emakumea direnen aurrean. ●

BEHERA

Donostiako zaharren egoitza publiko bateko baldintzak azaleratu dituzte

ELA sindikatuak jarritako salaketa baten harira, ikuskapena egin da Donostiako Txara I egoitzan. Irailaren 17ko data daraman txostenean jasotzen denez, ikuskapena egin zen unean langileen ratio minimoak ez ziren betetzen, eta afalorduaren eta gosalorduaren artean hamalau orduko tartea egin zitekeen.

LOMLOE

 MIKEL GARCIA IDIAKEZ

LOMLOE legearen diseinu berria prest du Espainiako Hezkuntza Ministerioak, eta erkidegoetako gobernuetara iritsi da dagoeneko, kontrastea abiatzeko, baina Madrilek du azken hitza. Hurrengo ikasurte hasieran jarri nahi dituzte martxan aldaketak.

Zein aldaketa dakartza DBHn?

Bigarren hezkuntzako lehenengo eta hirugarren mailen artean, Teknologia eta Digitalizazioa izeneko ikasgaia izango dute gazteek, baita Balore Zibikoak eta Etikoak ere, Lehen Hezkuntzan bosgarren edo seigarren mailan irakatsiko den ikasgaiaren jarraipen gisa. DBHko laugarren mailan, Ekonomia ikasgaiari Ekonomia eta Ekintzailtza izena emango diote, eta hautazko berri bat sartuko da: Prestakuntza eta Orientazio Pertsonala eta Profesionala.

Eta Batxilergoan?

Batxilergoan, gaur egungo hiru adarren orde (Zientziak, Humanitateak eta zientzia sozialak, eta Arteak), bost adar izango dituzte ikasleek aukeran: Zientziak, Humanitateak eta zientzia sozialak, Arte plastikoak, Arte musikal eta eszenikoak, eta Batxilergo orokorra (arloan humanistikoak eta zientifikoak barne hartuko dituen).

Zer gertatuko da filosofiarekin?

Orain arte bigarren hezkuntzan hautazko ikasgai gisa zuen Filosofia Espainiako legeak, eta derrigorrezkoa zen Batxilergoko lehenengo mailan. Orain hautazkoa desagertzen da eta Batxilergoko lehenengo eta bigarren mailan izango da derrigorrezkoa, baina gogoratu behar dugu ikasle guztiak ez direla Batxilergora iristen.

Zer egin dezate Jaurlaritzak eta Nafarroako Gobernuak?

Erkidegoko administrazioak hala erabakiko balu, aukera legoke hautazkoen artean Filosofiari lekua egiteko, zirrikituak uzten baititu legeak. Hala, Filosofiako irakasleak biltzen dituen EAEko Agora elkarteak Jaurlaritzari eskatu dio Filosofia ikasgaia blindatzeko DBHn.

Uraren kudeaketa

 URKO APAOLAZA AVILA

Busturialdeko Ur Patzuergoa desegin eta Bilbo Bizkaikoan integratuko da urtarriletik aurrera, eskualdeko hamaika udalerritatik bederatzi hala onartuz gero. Udaletxeetan hasi dira erabakia bozkatzeko, eta Gernikak eta Bermeok baiezkota eman dute jadanik.

Zer suposatuko du aldaketak?

Oposizio taldeen iritziz, Europak agintzen duen ur kudeaketa "jasangarri eta gertukoaren" guztiz kontrako norabidean doa erabakia eta Busturialdeko zerbitzu hori "multinazionalen eskuetan" geratuko da. Integrazioaren alde bozkatu dutenek diote baliabide ekonomiko nahikorik ez dutela dagoen azpiegitura mantentzeko.

Nola funtzionatzen du Bilbo Bizkaia ur partzuegoak?

Hainbat urtez Busturialdeko Ur Partzuegoaren lehen-dakari izana eta orain Ea herriko alkate den Iratxe Arriolak (EH Bildu) azaldu duenez "Bilbo Bizkaia partzuegoa paperaren gainean publikoa bada ere, kudeaketa-ereduan enpresa pribatuaren irizpide berberen arabera arautzen da". Azpikontratazio kate baten bidez, uraren kontrola Iberdrola, Acciona, Suez, Aqualia eta antzeko multinazionalen bereganatuko dutela salatu du Arriolak, eta "fakturaren %60" eurentzat izango dela.

Uraren prezioari eragingo dio?

Bermeoko Guzan herri plataformako Xabier Ortuzar zinegotziaren esanetan, 2022an uraren prezioa %5 baino gehiago ez igotzea adostuta dagoen arren, ezin da ziurtatu 2023 urtetik aurrera beste zergarik sortuko ez denik, dela obrak finantzatzeko, dela Urdaibaiko Erreserban klima aldaketak ekarriko lukeen "defizit hidrikoari" aurre egiteko: "Zergatik dago halako interesa ur-azpiegituren beharra sortzeko?"

Alternatibarik badago?

Bermeoko alkateak azaldu duenez, integrazioa egingo ez balitz, tarifak %20-25 igo beharko lirarteke hurrengo urtean, Urdaibaiko saneamenduaren plan integralaren gastuei aurre egiteko. Arriolak dio ez dela egia, Bizkaiko Foru Aldundiaren inbertsioen bidez egin daitezkeela aldaketak.